

"Risale-i Nur; kararın kalbleri hidayet nuruyla aydınlatan ve biz bîçareleri zulmetten nura, dalaletten hakikata, dünya ve âhirette saadet ve selâmete kavuşturacak bir mürşid-i ekmel ve mürebbi-i a'zamdır." Mürebbi-i a'zam, haddi aşan bir övgü değil mi?

İltifat ve muhabbetler kontrolsüzdür. Yani insanlar ekseriyetle ifratı hoşlarına giden, memnun ve minnettar kaldığı ve istifadelerine medar şeylerde kullanırlar.

Ayrıca ifratkar tabir ve ifadeler avama göre farklı değerlendirilir, havassa göre farklı değerlendirilir.

İnsanların yüzde altmış yetmişi ehl-i tahkik değil ehl-i taklittir. Akıl ve muhakemeden ziyade his ve hevesleriyle hareket edebilirler.

Hele hanım kardeşlerimizde bu hissiyat ve ifrat yaklaşımlar, his olarak daha üst seviyededir. Zaten sualdeki mevzu Hanımlar Risalesinde bir ablamız tarafından Üstadımıza yazılmıştır.

Ancak Muazzez Üstadımız, bunda bir mahsur görmeden faydalı bir mektup olarak Risalelere dercine müsaade etmiştir.

Üstadımızın bu medhü senaya ve övgüye müsaadesinin hikmetine bakarsak:

Makamlar ve mertebeler sabit değildir. Çoktur ve mebzuldür. Mesela **"Salaten Tuncina"**daki duada **"indeke aled derecat"** tabirinden, **"Yarabbi senden en yüksek makamı"** talep etmek, esasında haddi aşmaktır. Çünkü Allah indinde en yüksek makam, kul olarak Peygamber Efendimize (a.s.m) mahsustur. Bu açıdan bakarsak bu talep ifratkar, abartılı ve haddi aşmak olur. Ancak Allah indindeki makamlar, mertebeler sonsuz olduğu gibi, ali dereceler de sonsuzdur. Ayrıca herkesin talep ettiği ali derece kendi çap, kapasite ve yeteneğine göredir. Bu açıdan bu **ali dereceler** de sonsuza kadar gider.

Aynen bunun gibi Risale-i Nur'a **"mürebbi-i azam"** tabirini kullanmak; zamanımızın terbiye ve terakki ettirenlerin azami mertebelerinin sayılamayacak kadar çok olması canibinden bakmak, bir de tarif ve tayin eden zevatın çap ve yeteneğine göre kullanması nokta-i nazarından değerlendirmek icap eder. Bu açıdan baktık mı hiçbir mahsur icap etmez.

"Mürebbi-i azam"; Kur'an-ı Kerim'dir ve Resul-i Kibriya (a.s.m)'dir.

Daha sonra hadis-i şerifler gelir ve sahabe-i kiram sıraya girer. Daha sonra ise dört mezhep imamları ve velayet-i vustanın özel mazharları sıradadır.

Yukarıdaki tasnif ilm-i usule göre böyledir.

Ancak yukarıdaki tasnif edilen sınıflamanın fevkine çıkarılan kitaplar ve şahıslar, ilk mukayese ve muvazene açısından değerlendirilirse, haksızlık yapılmamış olur.

Burada bir hususi mesele daha vardır. O da **şudur ki:**

İlmi teamülde **“Cüzi faziletlerde mercuh, racihe tereccüh edebilir.”** kaidesi açısından bakıldığında, zaten hiçbir problem olmaz.

Çünkü bu kaideye binaen hayvanlar bile insanlarla yarışabilir. Mesela, arı bal yapmakta bizden üstündür. Hiçbir insan, hiçbir zaman ve hiçbir teknolojik imkanla arının yapmış olduğu balın benzerini yapamaz ve kalitesine yaklaşamaz. **Bu hususta tüm arılar insanlardan üstündür.** Ama bu cüzi bir sanat ve fazilet açısındandır. **Zira külli fazilet ve maharet insanlarındır.** Yani arılar bal yapıyor diye arılık insanlıktan üstün değildir. Oradaki üstünlük bir hususiyetle ilgilidir.

Külli fazilet insanlığıdır. Bu fazilet açısından bir çocuk, bütün hayvanlarla ve onların maharetleriyle muvazeneye girse, insan olduğu için ve külli fazileti kendisinde deruhte ettiğinden bütün hayvanlardan üstündür. **Bu da külli fazilettir.**

Aynen öyle de tüm terbiyeciler içerisinde külli fazilet, Kur'an'ındır, Risaletindir, sahabe-i kiramındır ve dört imamındır. Ondan sonra gelen terbiye sistemleri ve zevatı külli fazilette daha sonra sıraya girerler.

Ancak bir özelliğe ve vasıfta öyle zevat ve davalar zuhur eder ki, bu hususta peygamberler dahi geçilebilir. Bir hadiste buyrulmuştur ki;

“Ümmetimin alimler Benî İsrailin peygamberleri seviyesindedir.”(1)

Bu hadis yukarıdaki mezkur hakikati beyan etmektedir.

Abdulkadir Geylani Hazretlerinin vesile olduğu hidayet alanı birçok peygamberlerden ileridir. Bu cüzi bir fazilettir. Yani bir alanla ilgili ileri gitmektir. Bu hususiyetiyle Abdulkadir Geylani Hazretlerinin makamı peygamberlikten üstündür denilmez.

Bu konu Üstadımız ve Risale-i Nur hakkında ileri geri konuşulup medar-ı münazaa edildiğinden, uzun tutmak mecburiyetinde kaldık. Şimdi söz konusu sualin cevabını özetleyecek olursak maddeler halinde şöyle hülasa edelim:

1. Mürebbi-i azam gibi umumi, külli ve cüretkar gibi görünen ifadeler; Allah indindeki külli makam ve mertebeler tahdit edilmediğinden o gruba girebilir. Orada yer darlığı ve makam sıkışması olmaz.

2. İfade edenin ve temenni edenin kastettiği azami mertebeler ve makamlar da kendilerinin düşünce, telakki ve keyfiyetleriyle doğru orantılıdır. Bu açıdan da bakarsak, bu azami ve külli mertebeler de mebzuldür.

3. Fazilet ve maharet-i cüziye açısından, zaten hiçbir sıkıntı ve söz konusu olmaz.

4. İfade edenin hissiyatı, zevki, aşkı ve muhabbeti, o esnadaki duygu ve düşüncesi de nazar-ı itibara alınarak değerlendirilmelidir.

5. İnsanların ehl-i taklit ve tahkik olması da bu tabirleri istimal etmekte farklılık gösterir. Bunu da düşünmek icap eder.

Sual, Risale-i Nur'un mürebbi-i azamlığı hususunda sorulsa da insanların değişik şeylere genellikle kullanılageldiği maksadını aşan ifadeler ve arzular grubuna girdiğinden, mezkûr hakikatler muvacehesinde umumi olarak bakılmalı ve böyle değerlendirilmelidir.

Zira bu şekilde yaklaşım; fikri açıdan muhakemeli olup, bizleri muvazeneli ve ölçülü değerlendirmelere sevk edecektir.

Sonuç olarak, sevdiklerimizi ve muhabbet ettiklerimizi uluhiyet ve risalet makamlarına çıkartmadan, arzu ve fikirlerimizi tatmin etmeliyiz. Cenab-ı Hak yaratmış olduğu insanların bu mizacını ve davranışlarını ilm-i ezeli ile bildiğinden; **peygamberlere ismet sıfatı ile iman etmemizi** emreder. Fakat onlara zelle ve kusur mahiyetinde hatalar işletir. **Kelime-i şehadette ise, abdiyyeti risaletten evvel getirir.** İşte bu hikmetli muamele ve beyan, insanları fikren muvazeneye tabi tutmak içindir.

Zira muhabbette ve sevgide freni olmayanlar, muhataplarını uluhiyet makamına kadar çıkarırlar. Bu ise maddi ve manevi şirke götürür.

Bizler de Risale-i Nur'a, Üstadımıza ve hizmetleri sebkat eden büyüklerimize; hürmet ve muhabbette ayarlarımıza dikkat etmeliyiz. Suizan ve suistimalata sebebiyet verecek değerlendirmelerden uzak durmalıyız. Çünkü herkes bu gibi muhakeme ve değerlendirmelere sahip olamayabilir.

Bu hikmet ve sebeplere binaen; **Üstadımız kendisini aciz, kusurlu ve günahkar bir insan** olarak tarif eder, Risale-i Nurları üzüm tulumbacıklarına benzetir. Kendisi ise bir kuru asma çubuğu olduğunu ifade eder. Hatta nefsine -haşa- **“recül-ü facil”** olarak hizmet ettirildiğini nazara verir. Kendini merciyyetten azleder. Hiçbir kimseyi de o makama yakıştırmaz. Bir ifadesinde **“Ben kendimi beğenmiyorum, beni beğenenleri de beğenmiyorum.”** derken, insanların bu ifrat ve kontrolsüz

arzularından ve iştahlarından korkmuştur.

Hatta kabrinin gizlenmesini de bu sırra binaen arzu etmiş ve bu hususta Rabbine yalvarmıştır. Hatta elini öpmeye gelenleri reddetmiş, yüzlerini Risale-i Nur'a çevirmiş. **“El öpmek bana tokat vurmak gibi oluyor.”** diyerek, o kapıları kapatmıştır.

Maalesef cemiyetleri ve cemaatleri birbiri ile yarıştırarak tefevvuk mücadelesi yaptırان ve onların liderlerini ve pırlarını doyulmayacak makamlara kadar götüren ve daha sonra çığırdan çıkaran ve şeriatın bu hususta mizanını inciten her mesele; bu yaklaşım ve telakkilerden zuhur etmiştir. Bu tehlike herkes için mukadderdir. Bu hususta meşhur bir darb-ı mesel vardır ki bu meselenin özetidir:

“Şeyh uçmaz, mürit uęurur.”

(1) bk. *Aclûnî, Keřfü'l-Hafâ, II/64.*